

Výročná správa
Predsedníctva Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania
na Slovensku
Synoda ECAV na Slovensku za rok 2018
Prešov, 21. - 22. jún 2019.

I. Úvod

A ešte niekto iný povedal: Pôjdem za Tebou, Pane, ale dovoľ mi naprv rozlúčiť sa s domácimi. Ježiš mu však povedal: kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nehodí sa pre kráľovstvo Božie.

Lukáš 9, 61 – 62

Vážená synoda, sestry a bratia v našom Pánovi Ježišovi Kristovi,

dva verše z 9. kapitoly Evanjelia podľa Lukáša sú časťou dlhšej perikopy, ktorá v našom Evanjelickom preklade Biblie nesie pomenovanie „Rozliční nasledovníci Ježiša Krista“. Citované verše dali nadpis tejto výročnej správe. Týkajú sa v poradí tretieho zobrazeného človeka, ktorý by chcel nasledovať Pána Ježiša. Je ochotný Pána nasledovať, možno aj všetko zanechať a ísť s Ním, tak ako to urobilo mnoho iných ľudí, ale najprv chce ísť domov a rozlúčiť sa s milovanými najbližšími.

Pán Ježiš má k jeho počínaniu varovanie – skeptický komentár, ktorý na tomto mieste Písma predstavuje povestné žeravé jadro evanjelia.

Človek, ktorý tento Ježišov komentár nepozná, môže hádať a nazdávať sa, že Ježiš odpovie tak, ako odpovedal aj pri iných podobných situáciách, totiž že u Jeho nasledovníkov citová väzba na najbližších milovaných ľudí nemôže byť väčšia, ako voči samotnému Ježišovi (napr. Mt 10, 37, Lk 14, 26).

Ježišov komentár je však zvláštny. Nehovorí priamo o citovej väzbe na najbližších milovaných a o jej mieste v rebríčku dôležitosti hodnôt u Ježišovho nasledovníka. Pán Ježiš vo svojom komentári otvorí veľmi špecifickú tému, ktorá sa v Biblii dostala po prvý krát k slovu v starozmluvnom príbehu o zániku Sodomy a Gomory a zachránení spravodlivého Lóta (1M 19, 1 – 29). Ježišov komentár je akoby priamou citáciou jednej zo silných poínt tohto príbehu, totiž verša 26. V ňom sa Lótova žena zastavuje na úteku zo Sodomy, obzerá sa späť, zasahuje ju pohroma a ona sa premieňa na soľný stĺp. Židovskí i kresťanskí vykladači tohto príbehu sa od nepamäti zhodujú na tom, že pasáž má aj mysticko – alegorický význam. Lótova žena je tu predstavená ako model človeka, ktorý síce poznal Boha v Jeho láske a moci, ale nedokáže sa Mu skutočne odovzdať, nedokáže sa účinne rozlúčiť so svojou minulosťou. Cíti k nej mimoriadne silnú väzbu, ktorú nedokáže spretfhať ani kvôli Bohu a Jeho volaniu.

Ľudí typu Lótovej ženy neurčuje to, čo Boh človeku pripravil a čo mu ponúka ako dar, ale to, čím sú sami zo seba, čoho je im ľúto, čomu dávajú sami hodnotu, čo sami pomenovávajú svojim šťastím a zmyslom. Alebo ich určuje to, čo je temné, čo ich ovládlo a opanovalo, čo sú si schopní nadosmrť vyčítať. Protipólom Lótovej ženy je v Ježišovi Kristovi pre Boha a v Bohu slobodný človek – napríklad apoštol Pavel, ktorý vo F 3, 13 – 14 vyznáva, že „... zabúdam na to, čo je za mnou a snažím sa o to, čo je predo mnou...“. A o tri verše ďalej nás nabáda, aby sme boli v mnohých iných veciach, ale aj v tomto, jeho napodobňovateľmi.

Nechajme teda zreteľne nad sebou zaznieť Ježišove slová: „Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nehodí sa pre kráľovstvo Božie“. Ježiš tu skutočne nehovorí o citových väzbách svojho nasledovníka voči najbližším a voči Nemu. Hovorí o svojej výzve k nasledovaniu, ktorú človek započuje a akoby aj prijme – teda „položí ruku na pluh“. A potom hovorí o jeho súčasnom „obzeraní sa späť“. Teda o moci toho, čo bolo, o našej minulosti, ktorá na nás dopadne presne v tej chvíli, keď sme povolaní k nasledovaniu, keď sa hotujeme

„k novej orbe“. A Pán Ježiš tu v odvodenom zmysle slova hovorí i o niečom, čo s „obzretím sa späť“ neoddeliteľne súvisí – hovorí o našom spomínaní. Áno, naše spomínanie môže byť takého druhu, že sa kvôli nemu „nehodíme pre kráľovstvo nebeské“. Teda naše spomínanie, naše „obzretie sa späť“, obrátenie sa k tomu, čo bolo- do minulosti, nás môže oddeľovať od Boha, ničiť náš vzťah s Bohom. Naše spomínanie môže byť také, že kvôli nemu neobstojíme pred Bohom.

Taká navokon nevinná a neutrálna vec, akou je obzretie sa dozadu, môže mať takúto zlú moc!

Pritom bez vedomia minulosti, bez obzerania sa späť, bez spomínania nemôžeme žiť! Sme stvorení tak, že spomíname a reflektujeme minulosť. Okolnosťami života ubitý žalmista nachádza jedinú útechu v tom, že si spomína na Hospodina a na Jeho slávne skutky v minulosti vlastného národa (Ž 143, 5).

Paradox kresťanovej existencie spočíva okrem iného aj v tom, že jedna a tá istá, akoby nevinná a neutrálna vec, akou je spomínanie, môže byť zdrojom veľkej nádeje, radosti, pokoja, sily a pozbudenia na ceste s Bohom a s Kristom, ale zároveň nás môže od Boha, od Krista úplne oddeliť, zničiť náš vzťah s Ním. Ničiť nás ako osobnosti, ničiť vzťahy v ktorých žijeme, uškodiť spoločenstvu cirkvi. „Kto sa obzerá späť, nehodí sa pre kráľovstvo Božie“.

Ústrednou otázkou teda je, aké je teda to zlé „obzretie sa späť“? Kde je tá rozlišovacia hranica? Ktoré sú tie znaky, ktoré robia z dobrého spomínania spomínanie zlé, škodlivé? Ako správne spomínať? Ako spomínať a premietat' minulosť tak, aby to obstálo pred Bohom? To nie sú otázky, ktoré nám kladie náš sklon k hlbaniu v tajomstvách ľudskej duše, či dokonca trend zdravej psychohygieny. Sú to otázky, vyplývajúce z evanjelia. Stojí za nimi autorita nášho Pána Ježiša Krista. Pán Ježiš sám hovorí, že Ho nemožno nasledovať, nemožno žiť pod Božou vládou, ak sa do minulosti a do spomienok obraciame zlým spôsobom.

Ostrý hrot týchto otázok a myšlienok evanjelia si uvedomujeme práve teraz, keď prežívame synodu, ktorej pracovnou metódou je obzeranie sa späť, pátranie v minulosti a spomínanie. Synodu zvláštnu navyše tým, že je prvá po tom, ako sa skončilo dvanásťročné funkčné obdobie bývalého generálneho biskupa ECAV Miloša Klátika a šesťročné funkčné obdobie bývalého generálneho dozorca ECAV Imricha Lukáča. Skončil sa teda nie iba rok, skončilo sa dosť dlhé obdobie, kapitola. Na tejto synode je pre nás úlohou, povinnosťou obzrieť sa za rokom 2018, ale aj minimálne za šiestimi, či dokonca dvanástimi predchádzajúcimi rokmi.

Ako to urobiť? Ako spomínať, aby to okrem ľudských kritérií obstálo aj pred Bohom?

Dovolím si uviesť niečo osobné. 2. marca 2019, v deň slávnostnej inštalácie nového generálneho predsedníctva ECAV a biskupa ZD ECAV vo Zvolene, mi dvaja ľudia, úplne nezávisle od seba, jeden po nemecky a druhý po slovensky, zažehali do nového úradu jedno a to isté: Aby som zabudol na všetko to, čo mi pripomínajú moje spomienky. Aby som si prestal pamätať to, čo bolo a rovnako aj to, čo bude. Vtedy som si po prvýkrát uvedomil, ako toto želanie súvisí s Pánovými slovami: „Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nehodí sa pre kráľovstvo Božie“.

Ich dobrú radu som zobral vážne. Bola z tých, na ktoré sa nezabúda, ktorá vám stále rezonuje vo vedomí. Obidvaja títo ľudia ma dobre poznali a vedeli, akú úlohu v mojom živote hrajú pamäť a spomínanie. Nakoľko sú pre mňa prínosné a nakoľko ma ničia.

Tu sú základné kontúry mojich spomienok na tri desaťročia v cirkvi, z hľadiska toho, čo nebolo iba súkromné, moje, ale čo bolo spoločné, čo sme si povedali, sľúbili, o čo sme spoločne zápasili.

Z vojenskej služby som prišiel domov v októbri 1989 a na môj nekonečný údiv, trvajúci dodnes, v novembri 1989 padol komunizmus. Tak, ako som bol prekvapený, tak som bol i nesmierne šťastný a vďačný Bohu za to, že sa pre nás začal absolútne iný, nový život. Zúčastnil som sa pamätného generálneho konventu v decembri 1989 v Žiline a prvého revolučného diania priamo na ňom, ktoré som však skôr vyjavený pozoroval, ako ho inicioval. Potom som nevynechal ani jedno z ružomerských stretnutí Verejnosti proti násilium v ECAV a aktívne som jeho postoje a myšlienky presadzoval doma, v Myjavskom senioráte. Daniela Midriaka budem vždy obdivovať za toto dielo, ktoré sa dialo v Ružomberku predovšetkým jeho

zásluhou. Rovnako ako si zachovám v pamäti všetkých statočných farárov zo staršej generácie, mnohých väznených či perzekvovaných, ktorí boli hybnými silami VPN a neskôr ZED.

V deväťdesiatych rokoch sme sa pravidelne, asi štyrikrát do roka, stretávali ako celkom široká generačná skupina mladých farárov v Batizovciach. Tu vedľa seba v nezištnom priateľstve stáli ľudia, ktorí si dnes žiaľ iba s námahou podajú ruku a prehodia pár slov. Debatovali sme o tom, čo našej drahej cirkvi treba, viedli – na dnešnú dobu nesmierne kultivované – polemiky so staršími autoritami (Ján Antal, Daniel Veselý) a aj sami niečo tvorili. V rokoch 2000 – 2002 som bol podpredsedom ZED a teda svedkom a priamym aktérom toho, ako sa Výbor ZED a samotný ZED postavil do radikálnej, nezmieriteľnej opozície voči vtedajšiemu generálnemu predsedníctvu ECAV, Júliusovi Filovi a Jánovi Holčíkovi. Na pôde Výboru ZED okrem iného vtedy vznikli a boli diskutované dva kompletne návrhy novej štruktúry ECAV (autori Michal Zajden a Ján Matis). Existenciu GBÚ, tak, ako ho etablovala komunistická moc v r. 1951 a ako sme ho zažívali, sme považovali za zlo, za jednu z kľúčových vecí, ktorá musí byť zmenená. Bolo to všeobecné, apriorné presvedčenie, ktoré bolo opakovane zdôrazňované a prijímané v širokom prostredí členov ZED-u. Keď píšem tieto vety, z pohľadu našich snáh o znovunastolenie debát o reforme, a tiež útokov a zosmiešňovania, ktorým musíme v tejto oblasti čeliť práve od protagonistov reformného hnutia spred dvanástich rokov, javí sa mi to úplne bizarné. Veď nerobíme nič iné, iba sa vraciame k ich vlastnej agende, ktorá ich vynesla k „moci“ v cirkvi!

V rokoch 2003 – 2006 sa udiali dve zvláštne prvenstvá. Akoby prekročenia pomyselných hraníc, ktorú si dovedy netrúfol prekročiť nikto. Po prvý krát odišiel z nášho vlastného prostredia, z Výboru ZED, článok do svetského média, do časopisu Nový čas, o jednaní vtedajšieho vedenia cirkvi. Nevyčerpané mzdové prostriedky boli vtedy prevedené do kapitoly prevádzkových nákladov a bol s ich pomocou opravovaný BÚ Západného dištriktu. Bol to spôsob, ako využiť pre cirkev neprečerpané mzdové prostriedky, ktoré by inak museli byť vrátené štátu. Čestne si povedzme, či takýto istý postup, ale už inak účtovnícky zvládnutý, nebol používaný aj neskôr, napríklad pri oprave GBÚ, a či sa vlastne nepoužíva dodnes, aby sme pre cirkev použili prostriedky, ktoré by sme museli vrátiť. Tak ako aj dnes sa nám stane, že je nám vytknuté neoprávnené použitie finančných prostriedkov. Samozrejme, nikto nechce podvádzať, ale život prinesie takéto momenty. Vtedajší členovia Výboru ZED dodnes nevysvetlili, kto z nich konkrétne článok do svetského média poslal. Pýtať sa prečo vytiahol nález Najvyššieho kontrolného úradu a ukázal ho celému Slovensku, sa rovná naivite. Rovná sa to tomu, ako keď sa v roku 2019 pýtame, prečo niekto „z prostredia Reformaty“, ako nám to vysvetlil samotný novinár, pošle na Generálny biskupský úrad televízny štáb Reportérov, aby sa pýtali iba na Reformatu a nepoloží žiadnu z otázok, ktoré dopredu avizovali. I vtedy i dnes ide o prvoplánovú diskreditáciu. Z prostredia Výboru ZED boli tiež zaslané listy či preklady článkov z časopisu ZED Melanchton najvyšším predstaviteľom Svetového luteránskeho zväzu či autoritám našich partnerských cirkví v Nemecku, so sťažnosťami na to, ako Július Filo vedie cirkev. Dnes už groteskne pôsobí napríklad údaj v listoch a článkoch z r. 2003 o tom, ako významne klesá počet členov ECAV. Tento trend sa mimochodom dodnes nezastavil, ale hovoriť o ňom dnes už je súčasťou mainstreamu, nie obvinenie vodcov cirkví z neschopnosti. Alebo sťažnosti, ako je mocensky kontrolovaný Evanjelický posol, aké ťažkosti majú čitatelia časopisu Melanchton, ktorý bol mimochodom neporovnateľne radikálnejší, ako také Reformačné listy, alebo ako žiadame, aby 90% prostriedkov z transferu pre cirkev išlo na mzdy farárov.

Bola to „krásna“ doba, keď mnohí protagonisti dnešnej Asociácie slobodných zborov spali v pokojnej pasivite. Mnohí z nich úplne mimo cirkvi. Jaroslav Mlynár s Vladimírom Danišom boli všeobecne váženými osobnosťami za to, že v Reformate chránia prostriedky ECAV pred nenásytným vedením cirkvi, Júliusom Filom a Jánom Holčíkom.

Bodku za týmto obdobím dali dve charakteristické udalosti, ktoré v tej chvíli neboli celkom docenené. Neskôr boli programovo zabúdané, dnes je rozpávať o nich nežiadúce. Najskôr tá, že v ZED v rokoch 2005 – 2006 nikdy neprebehli primárne voľby kandidáta na funkciu generálneho biskupa, ktoré členovia ZED žiadali a ku ktorým sa ZED svojim uznesením zaviazalo. Primárky boli neustále sľubované. Pod rozličnými zámienkami sa posúvali tak dlho,

až z nich vzišlo. Nečudo, temer určite by vygenerovali ďalšieho kandidáta na voľbu generálneho biskupa, s mandátom ZED, čo nebolo žiadúce. A potom sa tiež stalo, že kandidát na funkciu generálneho biskupa dostal pred voľbami v júli 2006 verejne sedem otázok, ktoré sa týkali jeho pôsobenia v štruktúrach ZED, mediálnych a zahraničných aktivít ZED-u, aktivít smerujúcich proti generálnemu biskupovi Júliusovi Filovi, či ohľadom spisu kandidáta tajnej spolupráce s krycím menom „Teológ“. Ako sám napíše v júni 2018 v Pastierskom liste o Jánovi Brozmanovi, „voliči majú právo vedieť o kandidátovi všetko dôležité“. Áno, tak to mali voliči právo vedieť nie iba v roku 2018, ale aj v roku 2006. Tých sedem otázok a odpovede na ne bolo pre nás extrémne dôležitých. Kandidát ich poňal ako diskreditačnú kampaň proti sebe a urazený neodpovedal. Dodnes na tie odpovede a jasné vysvetlenia čakáme. Uvádžam to preto, aby sme si dobre uvedomili, kto to hovorí, ak vyslovuje výčitky na adresu generálneho dozorcú Jána Brozmana, že verejnosti jasne nevysvetlil niečo zo svojej minulosti. Nikto nemá právo vymáhať od iných to, čo on sám odmietol urobiť.

Do roku 2006 sa za samozrejmosť považovalo tvrdenie, že je možné, aby farári dostávali trinásť plat. Tiež že je možné, aby sme si my sami rozdelili peniaze, ktoré prichádzajú od štátu pre cirkvi, tak, ako chceme. Spomínali sme model 90% na platy fárov, 10% na chod ústredí. O tomto sa verejne hovorilo ako o faktoch, ktoré však vtedajšie vedenie cirkvi nechce a nemá v záujme realizovať. Ak to boli fakty, ak platilo, že vedenie cirkvi ich iba nechce a nemá v záujme realizovať v prospech farárov, prečo celý tento plán nerealizovalo nové vedenie cirkvi od roku 2006, alebo od roku 2012?

V roku 2006 sme očakávali, že príde niečo od základu iné a nové. Že sa stanú skutočnosťou tie veci, o ktorých sme od zimy 1989 iba snívali, potom o nich hovorili, a potom ich žiadali čoraz nástojčivejšie. Myslím, že toto bol i dôvod, prečo pri kandidačnej porade na voľbu generálneho biskupa v r. 2006 nebol kandidovaný Ondrej Prostredník s inak veľmi dobre koncipovaným volebným programom. Jeho meno si mnohí spájali s bývalým vedením cirkvi, ktoré nemalo v žiadnej podobe pokračovať. Z kandidácie vzišiel jeden jediný kandidát. Samozrejme, žiadna polemika o tom, že takéto vylúčenie kandidáta je niečím zásadne zlým a neprijateľným, v cirkvi vôbec neprebehla. Nieto ešte hnev, vzburá, agresívna rétorika v médiách, či vznik nejakej asociácie. To sa stane o dvanásť rokov neskôr, keď budú z kandidácie vylúčení iní ľudia, a zdôraznime, nie rozdielom jedného hlasu ako Prostredník, ale väčšinou dvoch tretín hlasov.

V tejto časti správy uvediem už iba dve záverečné poznámky, pri ktorých človek pociťuje závažnosť výroku „Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nehodí sa pre kráľovstvo Božie“. Úprimne poviem, že sú pre mňa veľkým nie iba emocionálnym, ale tiež duchovným problémom, s ktorým sa snažím vyrovnávať a spomínať na ne tak, aby to nepoškodilo môj vzťah s Bohom.

1. Revolúcia, ktorú sme viedli hlavne v rokoch 2000 – 2006 z prostredia ZED voči vedeniu cirkvi – a kto pozná okolnosti, vie, že tam išlo do tuhého – sa napokon ukázala nie ako principiálna, ale žiaľ iba ako pragmatická. Jej cieľom nebolo napokon realizovať nejakú reformnú víziu, ale iba priviesť konkrétnych ľudí do konkrétnych funkcií. Nič viac. Vo svojej naivite sme to vtedy nedokázali rozoznať, alebo rozoznali sme to až príliš neskoro.

2. Možno čitateľovi tejto časti správy chýbajú uvedené presné mená niektorých hlavných protagonistov popisovaných udalostí, namiesto vágnych vyjadrení typu „prostredie Výboru ZED“ a podobne. Nuž, ráta sa s tým, že každý dianie v cirkvi dôverne pozná, aj to spred bezmála dvadsiatich rokov. Ráta sa s tým, že každý čitateľ tejto správy bol už vtedy revolučne prebudený, zaujímal sa o dianie a bojoval, a že ho neprebudila iba tu nedávno založená Asociácia slobodných zborov ECAV a neurobila z neho odborníka na financovanie, vierouku, manažment cirkvi či ekuménu. A je pre mňa aj dosť frustrujúce tie mená, mená mojich dávnych priateľov, uvádzať.

Ten, kto si tie mená dosadiť vie, možno si sťažka vzdychne, ako je to možné, že jedni a tí istí ľudia dokázali zastávať vo svojom živote dva, či aj viac úplne protichodných názorov alebo postojov a elegantne ich striedať podľa toho, ktorý sa práve hodí. Hovorí sa tomu oportunistom. Ten, kto si tie mená dosadiť vie, si zároveň naplno uvedomí, aké je to perverzné, že práve tieto mená vygenerovali a priniesli v závere roku 2018 do života našej

cirkvi Asociáciu slobodných zborov ECAV s celým arzenálom jej tvrdení, s celou jej znovuobjavenou revolučnosťou, s jej štylizovaním sa do role posledného autentického luteránskeho spoločenstva, s reformnými myšlienkami a bizarnými názormi, od tých vieroučných (slobodná v Kristovi môže byť aj právnická osoba), cez legislatívne (treba nevyhnutne oddeliť zákonodárnu a výkonnú moc v cirkvi, ale prečo to neurobilo za dvanásť rokov bývalé vedenie cirkvi, zostáva nevypovedané), až po „klasiku“ (mimo nás neexistuje Augsburgské vyznanie a čistý luteranizmus, mimo nás nieto dobrých úmyslov a lásky k Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, mimo nás panuje úpadok, mimo nás sú všetci poznačení nejakými závažnými morálnymi defektmi, mimo nás sa nenarábalo čestne s peniazmi, Július Filo je stále zlý, iba namiesto Jána Holčíka je zlý Ján Brozman).

Ak sa človek prebudil iba dnes, musí mu byť Asociácia so svojimi dôrazmi sympatická. Ale ak dôverne poznáme dianie v ECAV za posledných tridsať, dvadsať, dvanásť, či šesť rokov, z faktu že niekto mal guráž na založenie Asociácie prežívame iba rozčarovanie, bezmocnosť a sklamanie.

Ďalších dvanásť, či šesť rokov, od roku 2006 do roku 2018, to je doba, ktorú by mali kriticky zhodnotiť najmä tí, ktorí v tom čase niesli najväčšiu zodpovednosť za cirkev a dávali cirkvi jej tvár. Minuloročná výročná správa generálneho predsedníctva cirkvi je obsiahla, má 95 strán textu a tabuliek. Z formálneho hľadiska ju čítam s dojmom mnohých uvedených štatistických údajov a s naozaj úprimným obdivom. Viem si predstaviť tisícky kilometrov prejazdených na služobných cestách, stovky hodín porád, desiatky premyslených a pripravených podujatí a stretnutí. Obrovské vypätie. Veď tu sa narába s ľudskými osudmi zúčastnených, s osudmi našich zborov a spoločenstiev. Ide tu o večné spasenie ľudí, pre ktorých tu cirkev je.

Kde to ale napokon vyústilo? Aké ovocie toto celé prinieslo? Tu stojíme v hlbokých rozpakoch. Nie, Evanjelická cirkev sa nenachádza v stave občianskej vojny, ale prežíva vnútornú krízu a konflikt, akého v jej tridsaťročných ponovembrových dejinách ešte nebolo. Veľmi nás to bolí. Veď naša cirkev je pre desaťtisíciky z nás to tretie najväčšie, čo máme po Bohu, a po svojich manželkách, manželoch a deťoch.

Výročná správa za roky 2017 a časť roka 2018 napokon nebola synodou prijatá. Synodáli sa takto rozhodli. Je veľmi pravdepodobné, že im v nej popri spomenutom množstve štatistických informácií o cirkvi z hľadiska manažmentu jej jednotlivých oblastí, chýbal pohľad skutočne pastiersky, prorocký, hodnotiaci. Ten pohľad, ktorý ukáže, že rozumie pravým potrebám cirkvi, ktorý priblíži to najpodstatnejšie. To čo sa v cirkvi odohralo z hľadiska jej najautentickejšieho – teda misijného poslania a pomoci duším, ktoré sa pýtajú na Boha a život s Ním. Pastiersky pohľad, ktorý vyjadrí radosť nad tým, čo Pán cirkvi z milosti doprial a rovnako pravdivo, kriticky, áno, aj sebakriticky vyjadří obavy, či pomenuje zlyhania a nebezpečenstvá, ktorými cirkev prechádza. Ktorý prosto vyjadří nie iba manažérsky, ale pastiersky a prorocky, kde sa cirkev na svojej ceste práve nachádza. Takéto prirodzené skladanie účtov po dvanástich či šiestich rokoch v správe úplne chýba! Nie je to škoda iba pre samotnú správu, je to škoda pre cirkev, pretože o ňu a o jej cestu nám ide predovšetkým.

Ak pominieme tento chýbajúci pastiersky a prorocký pohľad, nájdeme ešte jednu ďalšiu skutočnosť, ktorá v správe temer úplne chýba. Svedčí o nej iba niekoľko málo údajov, ktoré bez kontextu sú ťažko zaraditeľné. Pritom sa jednalo o vec kľúčovú pre život našej cirkvi. Chýba zmienka o tom, že 20. apríla 2018, teda v jarnom čase, ktorý sa dal ešte dobre reflektovať – veď správa spomína niekoľko iných udalostí nepomerne menšieho významu zo začiatku jesene 2018 – vyhlásilo generálne presbyterstvo voľby generálneho biskupa a generálneho dozorca ECAV, a tiež sa konali voľby dištriktuálneho dozorca VD.

V súvislosti s touto kľúčovou udalosťou sa na jar a v lete 2018 udialo veľmi veľa dramatických vecí, počnúc nekandidovaním generálneho dozorca ECAV Imricha Lukáča, biskupa ZD Milana Krivdu, cez masívnu mediálnu kampaň hlavne proti voľbe Jána Brozmana na funkciu generálneho dozorca, cez pokračujúcu a vrcholiacu systematickú mediálnu diskreditáciu niekoľkých osôb, až po výsledok volieb, ktorý bol u generálneho dozorca jasný už 13. júla a u generálneho biskupa pokračovali vyhlásením druhého kola volieb. Ešte v stále sledovateľnom čase, v júli a auguste, prichádzajú žaloby proti výsledkom týchto volieb, pokus

generálneho predsedníctva ECAV voľby zastaviť a prichádzajú tiež výnosy Osobitného senátu GS ohľadom možnosti zrušenia volieb, resp. ohľadom inštitútu dôvodnej námietky, s ktorými sa masívne mediálne pracovalo. Hlavne výnos Osobitného senátu ohľadom dôvodnej námietky je pozoruhodný, pretože je v priamom rozpore s tým, čo Generálny súd povedal k inštitútu dôvodnej námietky v ani nie dva roky starom prípade nekandidovania Bohuslava Beňucha na funkciu dištriktuálneho dozorca ZD ECAV. Pozoruhodné je tiež spravodajstvo Evanjelického posla v októbri roku 2016 k prípadu Bohuslava Beňucha (vyhľadajte si prosím rozhovor s biskupom Milanom Krivdom, stojí to za to!) a úplne diametrálne odlišné spravodajstvo v lete 2018 k prípadom nekandidovaných Milana Krivdu, Imricha Lukáča a Jaroslava Mervarta. Evanjelický posol, hrdiaci sa zásadovou, nepodplatiteľnou investigatívou, takýmto protichodným názorovým lavírovaním distredituje seba samého. Ľudia nie sú úplne hlúpi a pamätajú, o čom a ako Evanjelický posol písal nedávno a dnes. Uvedomujú si, že v prípade Evanjelického posla v žiadnom prípade nejde o zásadovú, nepodplatiteľnú investigatívu, ale iba o servilné plnenie presných zadaní a politických objednávok bývalého vedenia ECAV.

Mediálne aktivity Evanjelického posla a anonymného webu volbyecav.sk, ktorí si navzájom v roku 2018 preberali obsah a ktorí sa každým novým týždňom prekonávali v prejavoch nezakrytej agresivity voči tým, ktorí by mohli nastúpiť do vedenia cirkvi a mnohých ďalších, zároveň s medializovaným výrokom Osobitného senátu GS ohľadom novej interpretácie inštitútu dôvodnej námietky, boli klasickým príkladom toho, ako totálne zneistiť cirkev. „Veríme v cirkev“, tak to vyznávame v treťom článku Apoštolského vyznania viery. K plnému tajomstvu kresťanskej viery, k tajomstvu, ktoré je dielom Svätého Ducha patrí i to, že cirkev, napriek tomu, že je to vajatajúca vnútrosvetská organizácia, je súčasťou našej viery, nášho vyznania a najmä Božieho spásonosného jednanja v Ježišovi Kristovi! Tisíccky čitateľov Evanjelického posla bývali týždeň čo týždeň zásobované informáciami, že im cirkev niekto prišiel ukradnúť, rozložiť, zničiť jej luteránsku identitu, vytunelovať jej majetok. Stratégia bola z novinárskeho a marketingového hľadiska dobre premyslená, lebo čitateľovi boli dlhodobo nastoľované určité témy, bol presvedčovaný o tom, že práve nimi sa musí zaoberať a zároveň mu bol ponúkaný aj kľúč, ako ich má vnímať a hodnotiť. V tomto Evanjelický posol a anonymný web volbyecav.sk urobili svojho druhú perfektnú a sofistikovanú propagandistickú prácu, ktorej skutočným motívom bolo pre obyčajného čitateľa iba ťažko možné porozumieť a demaskovať ju.

Na dotvorenie obrazu: Na str. 65 výročnej správy za roky 2017 – 2018 je informácia o oficiálnej webovej stránke ECAV www.ecav.sk. Čitateľ správy môže mať zvonka dobrý pocit, aký rozmanitý informačný a vzdelávací servis poskytuje oficiálny web našej cirkvi. K tomu pridajme reálny pohľad zvnútra. Na oficiálnom webe www.ecav.sk bola dlho živá anonymná (!) webová stránka www.volbyecav.sk. Uverejňovala obsahy, ktoré mali dehonestujúci a oponentov vedenia cirkvi urážajúci charakter nie iba z textového, ale aj z vizuálneho hľadiska. Z novinárskeho hľadiska boli hanbou našej cirkvi. Nejaké morálne alebo duchovné normy sa tu radšej nesnažme ani aplikovať. Anonymným diskutujúcim bola otvorená aréna na urážanie kohokoľvek a akýmkoľvek spôsobom. Charakteristické je, že jeden anonym chváli nenávisť, urážajúci príspevok druhého anonyma nadšeným konštatovaním: „Teším sa, že v ECAV je ešte nádej“. Prosto, niečo takéto silné a otrasné zároveň naša cirkev v novodobej histórii ešte nezažila.

Generálne presbyterstvo sa dotazovalo generálneho predsedníctva ECAV, kto je tvorcom obsahu tejto stránky a ako je možné, že takéto niečo je umiestňované na oficiálnom webe ECAV. Odpoveďou bolo, že sa jedná o „mediálnu spoluprácu s Transciom“, a že predsedníctvo na stránku nechodí a nevie sa k obsahu vyjadriť. Pripomínam ešte raz, že sa rozprávame o oficiálnej webovej stránke našej cirkvi. Členovia generálneho presbyterstva dali návrh na uznesenie, ktorým ukladá generálnemu predsedníctvu ECAV zabezpečiť odstránenie tohto webu zo stránky ecav.sk. Generálny biskup Miloš Klátik nedal o tomto návrhu hlasovať! Rokovací poriadok predsedajúceho k takémuto kroku oprávňuje, ak má istotu, že navrhované uznesenie je v rozpore s Cirkevnoprávnymi predpismi. Bol takýto návrh v rozpore s cirkevnoprávnymi predpismi, alebo web volbyecav.sk mal na oficiálnej stránke ECAV zostať čo najdlhšie? Odpovedzte si sami.

Už iba ako dovetok povedzme, že i dva mesiace úradujúci zástupca generálneho biskupa Slavomír Sabol, i ja po ujatí sa funkcie, sme mali jednu a tú istú skúsenosť, ktorú sme nevytvorili sami, ale zdedili ju po predchádzajúcom vedení cirkvi: Čokoľvek, čo malo ísť na oficiálny web ECAV, nám príslušní pracovníci GBÚ dávali schváliť. Tvrdenie, že generálne predsedníctvo ECAV nevie, čo je na oficiálnom webe ECAV, môže mať dve vysvetlenia: Buď je to klamstvo, alebo riadenie našej cirkvi už vtedy prešlo z rúk jej vtedajšieho generálneho predsedníctva do rúk ľudí, ktorí s ňou robili to, čo sami chceli a generálne predsedníctvo im už nedokázalo čeliť. Obe možnosti sú reálne, obe zároveň hrozné.

Na konci roka 2018 už bolo jasné, že bývalé vedenie cirkvi, signatári Výzvy predstaviteľov a členov ECAV k voľbám, vedenie Tranoscia, redakcia Evanjelického posla, anonymný web volbyecav.sk a Asociácia slobodných zborov ECAV sa presne prekrývajú. Personálne, obsahovo, dejovo. Je to niekoľko jedných a tých istých osôb.

Ak dnes Asociácia slobodných zborov ECAV požaduje „nezávislosť médií v cirkvi“, treba dať do pozornosti fakt, ktorý ona síce sama najlepšie pozná, ale je dôležité, aby si ho dobre všimla evanjelická verejnosť. Je bývalým predsedníctvom ECAV priamo uvedený na str. 65 výročnej správy za r. 2017 – 2018: „Tajomníčka pre mediálnu komunikáciu GBÚ Edita Škodová pracovala ako predsedníčka externej redakčnej rady EPST“. Rozumej: mediálna pravá ruka generálneho biskupa mala kľúčovú pozíciu v redakčnej rade Evanjelického posla. Vieme si predstaviť ešte tesnejšie mocenské a výkonné prepojenie vedenia cirkvi na Evanjelický posol, ešte väčšiu závislosť médiá na vedení cirkvi? Asociácia dnes členov cirkvi straší, že mediálny diktát a cenzúra hrozia až teraz. „Pokrytec, vyťahni najprv brvno z vlastného oka, a potom budeš jasne vidieť, aby si mohol vybrať smietku z oka svojho brata“ (Mt 7, 5).

Rok 2018 bol rokom takého zneisťovania ľudí, akého tu za ostatných 30 rokov nebolo. Zneisťovania úplne programového a cieleného, ktoré konali vlastní proti vlastným a v ktorom cez zneisťovanie viery v cirkev bola zneisťovaná i viera samotná. Dôsledky, ktoré prežívali jednoduchí veriaci ľudia, si môžeme predstaviť.

Keď sa apoštol Pavel stretol so zneisťovacou misiou židokresťanských apoštolov v krajoch Galácie, ktorá sa týkala zneistenia kresťanov vo veci nezastupiteľného spásonosného významu Kristovho kríža, napísal pamätné slová: „Kto však robí zmätok medzi vami, bude znášať trest, nech je to ktokoľvek“ (Gal 5, 10). „Nech je to ktokoľvek“. Pavel odmieta brať ohľad na osoby, na ich postavenie, úrad či význam v cirkvi. Nech je to ktokoľvek, Peter, Jakub, či iný, ak zneisťuje ľudí, musí znášať následky. Odmietol byť ohľaduplný. Každý chápe, že Pavel nebol bezohľadný. Bol človekom veľkej lásky. Iba odmietol brať ohľady na kohokoľvek v zásadnej veci zneisťovania ľudí. Nebrať ohľady na osoby vo vážnych veciach viery a cirkvi, odložiť ohľaduplnosť a byť bezohľadný, to sú dve absolútne rozdielne veci. Tomuto predsa každý musí rozumieť. Bez tohto postoja vládne v Božom ľude nie autorita Božia, ale iba filipistika ľudská, vzniká straníckosť, nespravodlivosť a preto nastáva rozklad a úpadok. Hovorí nám to priamo Božieho Slovo na nespočetných miestach, ktoré by tu stáli za citáciu. Nerozumie tomu iba ten, kto sa chytá čohokoľvek, aby sa vysmieval, spochybňoval a ďalej cirkev zneisťoval.

Do leta 2018 prislúcha i nevídaná kampaň Evanjelického posla, ktorá zásadne spochybnila už nie konkrétnych ľudí, ale právne inštitúty: inštitút kandidačnej porady a kompetenciu seniorálnych predsedníctiev vykonať kandidáciu. Inak povedané, úplne spochybnila Cirkevnoprávne predpisy ohľadom volieb, tak, ako neskôr spochybňovala a nerešpektovala rozhodnutia cirkevných súdov a rozhodnutia COJ. Historickým precedensom v tejto oblasti, cynickým a vulgárnym, zostane uverejnenie praktického návodu na to, ako naložiť s hlasovacím lístkom, aby nebol zvolený Ján Brozman! Tu už nezasahuje do priebehu volieb iba vedenie cirkvi, ako sme si už zvykli, ale aj širší okruh predstaviteľov akciovej spoločnosti Tranoscus, ktorí sa zasa prelínajú s predstaviteľmi Asociácie. O necelý rok na to, na jar 2019, sa stane Evanjelický posol prakticky tlačovým orgánom Asociácie slobodných zborov ECAV a Tranoscus vydá Augsburské vyznanie „pre potreby Asociácie“. Človek z tohto vydavateľského počinu musí nadobudnúť dojem, že v tomto prípade Augsburské vyznanie

vyšlo iba kvôli predhovoru, ktorý mal za úlohu uraziť a ponížiť dvoch konkrétnych ľudí a nič viac. Ak je Augsburskému vyznaniu niečo skutočne odporné, tak je to rozbíjanie jednoty cirkvi!

V lete 2018 zároveň prichádza petícia za nové voľby, organizovaná bývalými generálnymi dozorcami ECAV Jánom Holčíkom a Pavlom Delingom. Petícia, rozširovaná Evanjelickým poslom vyvolávala dojem, že je legitímnym inštitútom v právnom poriadku ECAV a má byť úplne samozrejme akceptovaná. Už pred ňou tu bola Výzva predstaviteľov a členov ECAV k voľbám (už 29.5.2018), ktorá zaradovala všetky ostatné aktivity, ktoré mali voľby zastaviť, zrušiť, alebo aspoň spochybníť.

Skúsme si teoreticky predstaviť možnosť, že po tomto masívnom nátlaku by sa nové voľby skutočne konali. Nevie, či niekto domyslel ničivú silu takéhoto precedensu. Ako by asi od tej chvíle prebiehali v našej cirkvi všetky ďalšie voľby, napríklad na úrovni cirkevných zborov a seniorátov, ak by bolo jasné, že stačí nátlak, mediálna kampaň, petičná akcia, založenie nejakej „vzdoroorganizácie“ – ktorá seba samu definuje ako vnútromisijnú, reformnú, pravovernú a morálne bezúhodnú – a rozhodnutie kandidujúceho orgánu sa dá takto zmeniť, alebo obísť? Čo by potom v Evanjelickej cirkvi ešte platilo? Koľko nových asociácií vznikne pri nových voľbách v roku 2024 z neúspešných kandidátov, ktorí budú tvrdiť, že kandidácia neprebehla legálne? Kto sa v tých asociáciách bude ešte vyznať, keď už tá dnešná nerešpektuje nikoho a nič okrem seba? Prečo nejakú bohumilú, pravovernú, vnútromisijnú vzdoroorganizáciu nezaložili nekandidovaní Pavel Uhorskai a Daniel Veselý v roku 1994? Prečo ju nezaložil Ondrej Prostředník v roku 2006? Prečo nie Bohuslav Beňuch v roku 2016? Prečo v týchto prípadoch nekandidovania prebehlo všetko v úplnej tichosti a nikto z terajších predstaviteľov, členov a sympatizantov Asociácie sa nekandidovaných nijako nezastal? Prečo až v roku 2018 zaznelo, že „vylúčili slušných“, „voľby to nie sú“, „niekoľko vyvolených rozhodlo za nás“?

Som presvedčený, že ak by kandidačná porada vylúčila cez inštitút dôvodnej námietky Brozmana, Elku, alebo Pankúcha, všetko by bolo v poriadku. Žiadna Asociácia by nejestvovala. Ak dnes jestvujúca Asociácia hovorí o negatívnom vývoji v spoločnosti a v cirkvi, na ktorý údajne svojim vznikom reaguje, tak treba poznamenať, že zo spoločnosti sa do cirkvi prelial skutočne jeden negatívny trend – odporný trend ochrany „našich ľudí“. Pokým sa nekandidovanie týkalo nie „našich ľudí“, bolo všetko v poriadku. Pokiaľ sa však začalo týkať „našich ľudí“, bolo treba urobiť revolúciu a založiť Asociáciu.

Pripomeňme teda v tejto správe pre históriu fakt, že tak významné, autoritatívne a Cirkevno-právny predpismi splnomocnené grémium, ako predsedníctva seniorátov a dištriktov, vylúčilo v tajnom hlasovaní dvojtretinovou väčšinou svojich hlasov z kandidatúry na funkciu generálneho biskupa Milana Krivdu, na funkciu generálneho dozorca Imricha Lukáča a neskôr na funkciu dištriktuálneho dozorca Jaroslava Mervarta.

Toto bol aspoň stručný pohľad dozadu, na jar, leto a jeseň 2018, ktorý mal byť aspoň zčasti reflektovaný v minuloročnej výročnej správe, ale nebol. Ako by sa voľby ani nekonali.

V závere roka 2018 a v roku 2019 si Asociácia slobodných zborov ECAV pre seba sebavedomo privlastnila kredit organizácie, jedinej vernej Augsburskému vyznaniu, a to za plnej podpory bývalého vedenia ECAV. Keď čítam staré čísla časopisu ZED Melanchton z rokov 2000 – 2006, nachádzam v nich presne ten istý slovník, tie isté sebavedomé tvrdenia a tú istú mentalitu, ktorá tu bola do roku 2006. Potom sa na dvanásť rokov akoby stiahla do ústrania, aby znova dala o sebe naplno vedieť v Asociácii.

Dvanásť rokov sme čakali, že sa bude v živote cirkvi realizovať tak mnohokrát a opakovane sľúbený program zmeny štruktúry cirkvi, potrebných reforiem, vzťahov pastorálnych a pracovných, demokratizácie, financovania, rozvoja. Realizáciu tohto programu nebadáme, nebadáme žiadny náznak toho, že by sme sa pokúsili o niečo nové, čo sme si sľubovali, čo sme považovali za nevyhnutné. Prebúdžeme sa po tom všetkom do obdobia, keď sa na scéne zjavuje Asociácia a akoby od začiatku sa začína odvíjať ten istý príbeh, ako do roku 2006: máme tu znova revolučný slovník, reformné výzvy, varovania pred ťažkými ohrozeniami, vyznania vernosti vlastnej konfesii, poukazovanie na to, kto jediný môže cirkvi pomôcť.

Veľmi dobre sa to počúva, znie to správne. Nie, nezapočujeme žiadne slovo zhodnotenia toho, čo sme si sľubovali pred voľbami 2006, ako sa naplnil program, vízia, sľuby, uistenia, ktoré cirkev vtedy dostala. Žiadny kritický pohľad na to, čo sa podarilo a čo nie za dvanásť ostatných rokov. Žiadne dlhodobejšie zhodnotenie našich čísiel, efektivity našich programov, nálady medzi duchovnými, trendu ochoty a počtu funkcionárov a laických spolupracovníkov, atmosféry v našich spoločenstvách a vôbec vo vnútri našej cirkvi. O zmene štruktúry ani slovo. Žiadne: „Išli sme s kožou na trh, dali sme slovo a teraz skladáme účty, tešíme sa zo všetkého, čo sa podarilo a prosíme o pochopenie v tom, čo sme nedokázali“. Ako by tých dvanásť rokov prešlo iba tak, mimobežne. Namiesto toho iba bitie na poplach, že práve teraz bude všetko zle. Predstavitelia bývalého vedenia cirkvi sa alebo priamo, alebo nepriamo, aktívnou podporou stali súčasťou Asociácie.

Raz sme sa už tomuto všetkému, žiaľ, oklamať dali, v roku 2006. Prosím, nedajme sa oklamať znova, v roku 2019. To je stručné a asi najdôležitejšie posolstvo, ktoré mi napadá pri pohľade späť.

II. Sprostredkovaný pohľad na rok 2018

Pokúsim sa priblížiť aspoň stručné informácie o udalostiach a faktoch roku 2018 a to podľa brožovaného vydania minuloročnej výročnej správy „V Tvojej ruke sú moje časy, Správa o činnosti Predsedníctva Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku za obdobie 2017 – 2018 predkladaná Synode ECAV na Slovensku 19. - 20. októbra 2018 v Martine“, ktorú vydal Tranoscius a bola expedovaná synodálom, cirkevným zborom a ďalším adresátom. Pripomínam, že od 1.1.2018 do 31.10.2018 boli generálnym predsedníctvom Miloš Klátik, generálny biskup a Imrich Lukáč, generálny dozorca ECAV. Od 1.11.2018 do odovzdania úradu 8.1.2019, zastupoval funkciu generálneho biskupa Slavomír Sabol, biskup VD a administrátorom funkcie generálneho dozorca bol Ján Brozman. Voľba generálneho dozorca ECAV Jána Brozmana nadobudla právoplatnosť 8.12.2018 a voľba Ivana El'ku ako generálneho biskupa ECAV nadobudla právoplatnosť 13.12.2018.

Z výročnej správy som vypísal všetky tie fakty, ktoré sa týkali vyslovene roka 2018, bez toho, aby som ich uvádzal bližšie, komentoval, či vyjadroval svoj postoj k nim. Každý, kto chce do nich získať detailnejší vzhľad, si ich môže v tlačenej verzii správy vyhľadať a prečítať na patričnom mieste v kompletnom znení.

Časť III. Zabezpečovanie vieroučnej čistoty a jednoty cirkvi

b) Zverejnené stanoviská a vyhlásenia, str. 8 – 9

- 27. februára 2018 vydalo Predsedníctvo ECAV (P-ECAV) vyhlásenie k vražde Jána Kuciaka. V marci 2018 vydalo P-ECAV vyhlásenie k zhromaždeniam občanov.

- 7. júna 2018 sa P-ECAV obrátilo listom na členov ECAV, v ktorom reaguje na list Jána Brozmana z 30. mája 2018.

c) Hromadná pošta do cirkevných zborov, str. 10

- V misijnej pošte k adventnému obdobiu bolo o. i. i pozvanie na VI. evanjelické cirkevné dni 2018 do Zvolena.

- V hromandej pošte pred Vianocami bolo o. i. i oznámanie o celocirkevných oferaách v r. 2018 a materiálny ku Svetovému dňu modlitieb 2018.

d) Študijné materiály pre duchovných, str. 10 – 11

- Informácia o tom, v akom zložení pracovala redakčná rada homiletického časopisu Služba slova v r. 2018.
- Informácia o tom, že začiatkom roka 2018 bola vytlačená Správa Predsedníctva ECAV za rok 2016 (synoda v Nimnici v r. 2017) a distribuovaná do všetkých cirkevných zborov, duchovným správcom a duchovným na dôchodku.
- Informácia o tom, že bol pripravený 5. ročník zbierky zamyslení na každý deň v cirkevnom roku 2017 – 2018 Hrad prepevný a pripravuje sa ročník 2018 – 2019, že začiatkom roka 2018 bol vydaný Diár evanjelika na rok 2018, publikácia Evanjelické odpovede, Postila k 500. výročiu reformácie, Zborník História seniorátov ECAV na Slovensku, 500. výročie reformácie, Zborník z Teologickej konferencie ECAV 2017.

e) Vzdelávanie farárov, str. 13 – 15

- 22. – 26. apríla 2018 sa konalo školenie kaplánov vo Svätom Jure.
- 14. mája 2018 sa vo Zvolene konala Všeobecná pastorálna konferencia 2018.
- 19. – 21. septembra 2018 sa v Nimnici konala Teologická konferencia ECAV na Slovensku.

g) Výchova kňazského dorastu, str. 15 – 16

- 9. júla 2018 sa v Aule UK konala promócia absolventov EBF UK v Bratislave.
- 23. septembra 2018 sa v CZ Banská Bystrica – Radvaň konala slávnosť ordinácie novokňazov.

h) Vzdelávanie kantorov, str. 16

- 11. – 14. júla 2018 sa na EBF UK uskutočnil kurz cirkevných hudobníkov.

j) Vzdelávanie učiteľov cirkevných škôl a učiteľov náboženstva, str. 19

- 16. – 18. apríla 2018 sa vo Veľkom Slavkove konal Pracovný seminár pre ekonómov evanjelických škôl.
- 26. októbra 2018 sa na Evanjelickom gymnáziu J. A. Komenského v Košiciach konal Pracovný seminár pre učiteľov biológie a chémie.

k) Vyučovanie ev. a. v. náboženstva, str. 19 – 20

- Informácia o počtoch detí, žiakov a študentov, navštevujúcich výučbu Evanjelického a. v. náboženstva na evanjelických cirkevných školách a Náboženskej výchovy na verejných a súkromných školách. Sprievodná tabuľka prináša údaje vykazujúce medziročný nárast, resp. najvyššie údaje za štyri predchádzajúce školské roky na oboch typoch škôl.

n) Voľnočasové aktivity pre deti a mládež, str. 21 – 25

- 23. – 27. apríla 2018 sa víťazi a účastníci vedomostnej súťaže o reformácii zúčastnili zájazdu po stopách Martina Luthera v Nemecku.
- 4. mája 2018 sa v Aule Biblickej školy v Martine konal 5. ročník súťaže v sólovom speve detí-Duchovná pieseň.
- 25. mája 2018 sa v Evanjelickej spojenej škole a v Biblickej škole v Martine konalo celoslovenské kolo Biblickej olympiády.

o) Misijné a vzdelávacie podujatia celocirkevného charakteru, str. 26 – 30

- Začiatkom roka 2018 vo vydavateľstve Tranoscius vyšli publikácie: Postila (z kázní zo seniorálnych stretnutí a iných podujatí k 500. výročiu reformácie), História seniorátov ECAV na Slovensku a Evanjelické odpovede.

- 29. júna – 1. júla 2018 sa vo Zvolene konali VI. evanjelické cirkevné dni.
- Informácia, že k októbru 2018 bolo zasadených 266 stromov reformácie.

IV. Zahraničné vzťahy ECAV

a) Spolupráca v rámci partnerských zmlúv, str. 31 – 33

- 6. mája 2018 sa gen. biskup Miloš Klátik zúčastnil ordinácie novokňazov Evanjelickej a. v. cirkvi v strednom Nemecku v Gere.
- 5. – 11. júna prijal dištr. biskup Milan Krivda vo Zvolene skupinu kaplánov Evanjelickej a. v. cirkvi v strednom Nemecku.
- 30. júna 2018 sa farár Oliver Nagy z poverenia gen. biskupa Miloša Klátika zúčastnil slávnostného uvedenia biskupa Južného dištriktu Evanjelickej cirkvi v Maďarsku Petra Kondora.
- 13. augusta 2018 sa biskup Milan Krivda z poverenia gen. biskupa Miloša Klátika zúčastnil slávnostnej večere v Poľsku pri príležitosti príprav Valného zhromaždenia Svetového luteránskeho zväzu.
- 27. – 31. augusta 2018 sa traja naši kapláni zúčastnili kurzu v Neudietendorfe.
- 25. septembra 2018 prijal gen. biskup Miloš Klátik ekumenickú skupinu z Nemecka.
- Informácia, že v školskom roku 2017/2018 prijala naša cirkev 9 nových lektorov z USA, vyučujúcich v anglickom jazyku vybrané predmety na našich evanjelických cirkevných školách. 6 lektorov z predchádzajúceho školského roku pokračuje vo svojej službe.
- Informácia, že v školskom roku 2018/2019 naša cirkev prijala 7 nových lektorov z USA, vyučujúcich v anglickom jazyku vybrané predmety na našich evanjelických cirkevných školách. 8 lektorov z predchádzajúceho školského roku pokračuje vo svojej službe.
- 10. – 17. augusta 2018 sa na EBF UK v Bratislave konal tzv. orientačný týždeň pre nových amerických lektorov.

b) Trojpartnerstvo, str. 34 – 36

- 21. – 22. mar. 2018 sa konalo v Gere rokovanie Stáleho výboru trojpartnerstva aj s našou účasťou.
- 13. apr. 2018 sa v Stuttgarde konalo zasadnutie Kontaktného výboru trojpartnerstva aj s našou účasťou.
- 10. – 14. júna 2018 navštívili ECAV zástupcovia farárskych spolkov z Wurrtembergu a Evanjelickej cirkvi v strednom Nemecku a vykonali návštevy podporených projektov na trinástich miestach.
- 24. – 26. septembra 2018 sa vo Francúzsku konala konferencia pracovníkov pre misiu, ekuménu a rozvoj aj s našou účasťou.

c) Aktivity ECAV v medzinárodných organizáciách a spolkoch, str. 37 – 39

d) Ostatné aktivity ECAV vo vzťahu k zahraničiu, str. 40 – 41

e) Účasť v medzinárodných projektoch, str. 41

f) ECAV a slovenskí evanjelici žijúci v zahraničí, str. 45

g) ECAV v diplomatických aktivitách, str. 45

- 19. februára 2018 sa veľvyslanec SRN Joachim Bleicker zúčastnil na GBÚ stretnutia zástupcov vlastníkov ohrozených kostolov.
- 26. – 28. februára 2018 sa za účasti biskupa Milana Krivdu konalo teologické zasadnutie Martin Luther Bund (MLB) vo Wittenbergu.
- 1. – 2. marca 2018 sa za účasti gen. biskupa Miloša Klátika vo Viedni konalo prípravné zasadnutie k Valnému zhromaždeniu Spoločenstva evanjelických cirkví v Európe (GEKE).
- 14. – 16. marca 2018 sa za účasti gen. biskupa Miloša Klátika konalo vo Viedni zasadnutie Pracovnej skupiny diasporálnych cirkví v Európe.
- 14. marca 2018 navštívil GBÚ v Bratislave bývalý generálny tajomník MLB Rainer Stahl.

- 11. a 12. apríla 2018 sa v Grazi za našej účasti konalo pracovné stretnutie skupiny na prípravu Stretnutia kresťanov 2020 v Grazi.
- 13. mája 2018 v Bratislave a 14. mája 2018 vo Zvolene bola prezentovaná reprezentatívna publikácia o slovenských evanjelikoch v Srbsku (26. októbra 2018 bola prezentovaná v Starej Pazove, Srbsko)
- 31. mája 2018 prijal gen. biskup Miloš Klátik predsedu Hauptgruppe Gustav Adolf Werk (GAW) Baden, prof. Mautnera.
- 31. mája – 6. júna 2018 sa za účasti gen. biskupa Miloša Klátika konalo Valné zhromaždenie Konferencie európskych cirkví (KEK) v Novom Sade.
- 25. júna 2018 sa konali za účasti gen. biskupa Miloša Klátika služby Božie pri príležitosti odchodu riaditeľa Cestra Svetového luteránskeho zväzu (SLZ) Hansa Kascha do dôchodku.
- Informácia, že v máji a v júni sa konal zájazd študentov/školského spevokolu z Saint Paul High School v Concordii, USA, kde zvyknú študovať ročne traja študenti z ECAV na Slovensku. Navštívili niekoľko miest a stretli sa s 23 našimi študentmi, ktorí na tejto škole študovali od r. 2008.
- 16. – 18. augusta 2018 sa za našej účasti konalo v Dortmunde stretnutie pracovnej skupiny na prípravu Kirchentagu 2019 v Dortmunde.
- 7. – 8. októbra 2018 sa za účasti gen. biskupa Miloša Klátika konalo rokovanie Vedeckej rady SLZ vo Wittenbergu.
- Informácia, že v r. 2018 zaradil podporný fond GAW do svojho Projektového katalógu žiadosti CZ Poltár a Prešov, obe po 15 tis. eur.
- Informácia, že v r. 2018 plánovala Internetové televízia (ITV) natočiť duchovné príhovory evanjelických duchovných, pôsobiacich medzi Slovákami v zahraničí.

V. Ekumenické vzťahy ECAV v rámci SR

- c) Stretnutia najvyšších predstaviteľov kresťanských cirkví, str. 48 – 49
- d) Iné ekumenické podujatia, str. 49 – 50

- 14. januára 2018 sa v kostole Reformovanej cirkvi v Bratislave konala ústredná bohoslužba pri príležitosti ekumenického Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov.
- 13. februára 2018 sa uskutočnilo v Badíne prvé stretnutie všetkých kresťanských cirkví na Slovensku, ktoré prijalo Vyhlásenie k Istanbulskému dohovoru.
- 16. februára 2018 sa v Prešove uskutočnilo prijatie generálneho predsedníctva ECAV gréckokatolíckym arcibiskupom Jánom Babjakom.
- 25. marca 2018 sa gen. biskup Miloš Klátik zúčastnil pietneho zhromaždenia a slávnostného koncertu pri príležitosti 30. výročia tzv. Sviečkovej manifestácie.
- 18. apríla 2018 sa na GBÚ konalo 12. stretnutie najvyšších predstaviteľov cirkví, čo je platforma v rámci Ekumenickej rady cirkví (ERC). Prítomní pripravili otvorený list premiérovi Petrovi Pellegrinimu k súčasnému politickému daniu, ktorý mu odovzdali 23. apríla 2018.
- 8. septembra 2018 sa v Dunajskej Lužnej konalo 13. stretnutie najvyšších predstaviteľov kresťanských cirkví, s koncertom v kostole na rozlúčku s gen. biskupom Milošom Klátikom, pri ukončení jeho druhého funkčného obdobia.

VI. Vzťahy s ústrednými orgánmi štátnej správy a samosprávy

- c) Vláda SR, str. 52
- d) Ministerstvo kultúry SR, str. 54
- e) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, str. 55 – 56

- 23. apríla 2018 odovzdali najvyšší predstavitelia kresťanských cirkví na Úrade vlády SR otvorený list premiérovi Petrovi Pellegrinimu k súčasnej politickej situácii a rokovali o niekoľkých aktuálnych témach.
- 25. mája 2018 sa na Ministerstve financií konalo rokovanie predstaviteľov cirkví a náboženských spoločností s ministerkou Ľubicou Laššákovou.

- 19. septembra 2018 sa predseda Ekumenickej rady cirkví (ERC) Miloš Klátik stretol na arcibiskupskom úrade v Bratislave s premiérom Petrom Pellegrinim. Spolu s arcibiskupom Stanislavom Zvolenským rokovali o príprave nového zákona o financovaní cirkví.
- Informácia, že v r. 2018 pokračovala spolupráca s oddelením súkromných a cirkevných škôl na MŠVVaŠ, resp. Štátnym pedagogickým ústavom na celom rade tém (str. 55 - 56)

g) Rokovanie s primátormi a starostami, str. 58

- Informácia, že v r. 2018 mohlo 16 duchovných ECAV využívať výrazne zľavnený lístok na MHD v Bratislave.

VII. Styk s médiami

a), b) Spolupráca s RTVS, str. 60 – 64

c) Spolupráca so súkromnou televíziou TA3, str. 64

f) Webová stránka www.ecav.sk, str. 65

g) Internetová televízia, str. 66 - 67

- 1. februára 2018 sa na GBÚ konal seminár k mediálnym prenosom v r. 2018.
- V r. 2018 uviedla RTVS – Slovenská televízia prenosy deviatich služieb Božích, osem Orientácií – Televíznych poslov (do 31. októbra 2018), dve Sviatočné slová (do 31. októbra 2018) a tri príhovory duchovných.
- 1. apríla 2018 odvysielala televízia TA3 prenos zo služieb Božích z Adamovských Kochanoviec.
- V r. 2018 bola v RTVS zrušená výroba dokumentu „Milan Rastislav Štefánik – vidieť ďalej“ a pozastavená výroba dokumentu „Reformácia na Slovensku“.
- V r. 2018 bol na Veľkú noc uvedený dvojdielny dokument nemeckej výroby „Martin Luther: Myšlienka, ktorá zmenila svet“.
- V r. 2018 uviedol RTVS – Slovenský rozhlas 16 prenosov služieb Božích a 8 ďalších relácií s evanjelickými hosťami, resp. s témami, týkajúcimi sa ECAV.
- V januári a februári 2018 dosiahla návštevnosť stránky ecav.sk 4000 návštev denne.
- V r. 2018 bolo pre ITV nahratých a uverejnených 52 duchovných príhovorov farárov ECAV, ďalšie od slovenských evanjelických farárov v zahraničí. Bola vyrobená reportáž Rozpomienka na oslavy 500. výročia reformácie a ďalšie programy v bloku Kresťanská kultúra.

IX. Práca v orgánoch a výboroch ECAV

d) Práca v Komisii pre kaplánske skúšky

e) Práca v Komisii pre farárske skúšky, str. 70

- 12. septembra 2018 sa na GBÚ konali kaplánske skúšky štyroch absolventov EBF UK.
- 23. septembra 2018 boli štyria novokňazi slávnostne ordinovaní v CZ Banská Bystrica – Radvaň.
- 10. októbra 2018 sa na GBÚ konali farárske skúšky.

X. Spolupráca s organizáciami ECAV

e) Reformata, str. 74

- 11. septembra 2018 P-ECAV schválilo Správu o hospodárení spoločnosti Reformata a ďalej ju predložilo synode.

XI. Zveľad'ovanie majetku ECAV

a) majetok v správe Reformata, s. r. o., str. 75

- Informácia, že v r. 2018 platila medzi ECAV a Reformatou zmluva o hospodárení a správe nehnuteľného majetku ECAV.

d) Chátrajúce a málo využívané kostoly, str. 77

- 19. februára 2018 sa na GBÚ stretli zástupcovia vlastníkov chátrajúcich, nevyužívaných, či málo využívaných kostolov, zmapovaných komisiou, pod vedením br. Romana Porubána. Prítomný bol i veľvyslanec SRN Joachim Bleicker.

e) Projekt spoločného nakupovania služieb, Poistenie, str. 78

- K 30. júnu 2018 bolo na účte, kam patria milodary z poistných zmlúv uzatvorených do 31. dec. 2017, 3 719,27 eur.

i) Cirkevné príspevky, str. 81

- Informácia, že v r. 2018 bude výnos z odvodu cirkevného príspevku od CZ ECAV pre ústredie ECAV (10 centov na člena) 22 073,- eur.

- Informácia, že príspevok na člena vo výške 10 centov bol stanovený v r. 1992 (vtedy v slovenských korunách). Kúpna sila tohto príspevku je vzhľadom na infláciu v porovnaní s r. 1992 nižšia o 77 perc.

XII. Dohľad nad dodržiavaním CPP a dodržiavanie disciplíny

c) Sťažnosti, str. 84

- Informácia, že v r. 2018 budú doriešené 4 sťažnosti.

e) Generálny súd ECAV, str. 86

- Informácia ohľadom otázky P-ECAV voči Osobitnému senátu Generálneho súdu (OS GS) k výkladu inštitútu dôvodnej námietky.

- Informácia ohľadom otázky P-ECAV voči OS GS k výkladu volieb so spätnou platnosťou.

- Informácia ohľadom otázky P-ECAV voči OS GS k možnosti zastavenia, resp. zrušenia volieb.

XIII. Štatistické údaje o ECAV na Slovensku

b) Analýza počtu členov cirkevných zborov k 31. decembru 2017, str. 89

- Uvedená tabuľka č. 6: Počet registrovaných členov ECAV podľa seniorátov.

- Informácia, že od r. 1993 klesol počet evidovaných členov cirkevných zborov o 56 346 osôb (20,3%), vo VD o 14 627 osôb (12,6%) a v ZD o 41 719 osôb (26,4%). Celkovo pokles z 277 076 členov ECAV v r. 1993 na 220 730 členov ECAV k 31.12.2017.

c) Duchovní ECAV, str. 91 - 94

- Informácia, že v r. 2018 nastúpili do služby štyria kapláni. Jedna sestra nastúpila do pracovného pomeru na dobu neurčitú a jedna sestra sa zo zahraničia vrátila do služby v ECAV. Dvaja dôchodcovia sa vrátili do činnejšej služby.

- Informácia, že v r. 2018 odišli do dôchodku piati duchovní. Pracovný pomer rozviazali traja duchovní (z toho jeden odchod do Evanjelizačného strediska a jeden do Ekumenickej pastoračnej služby). Dve duchovné požiadali o rozviazanie pracovného pomeru.

- Informácia, že v r. 2018 zomreli štyria evanjelickí duchovní (údaj k dátumu tlače Výročnej správy).

III. Voľby 2018

Dovoľujem si predložiť časovú os volieb generálneho biskupa a generálneho dozorcú ECAV na Slovensku, dôležité formujúce udalosti a najdôležitejšie medzníky, v ktorých do priebehu volieb vstupoval najmä Evanjelický posol a anonymná webová stránka www.volbyecav.sk.

20.4.2018- Generálne presbyterstvo uznesením č. 19-1/2018 vypisuje voľby generálneho biskupa a generálneho dozorcú.

24.5.2018- Konala sa kandidačná porada. Do volieb na funkciu generálneho biskupa boli kandidovaní: Sidonia Horňanová, Katarína Hudáková, Ivan Elko a Marián Kaňuch. Kandidáciou neprešiel Milan Krivda. Na funkciu generálneho dozorcú bol kandidovaný Ján Brozman. Kandidáciou neprešiel Imrich Lukáč.

29.5.2018- Vzniká Výzva predstaviteľov a členov ECAV k voľbám. Členom cirkvi je daná rada ísť k voľbám, znehodnotiť lístok – prečiarknuť kandidáta a tak dosiahnuť opakovanie volieb. Mimochodom, v texte Výzvy sú popísané dôvodné námietky, pre ktoré boli z kandidácie vyradení Milan Krivda, Imrich Lukáč a Jaroslav Mervart. Všetci traja sú aj pod výzvou podpísaní, teda minimálne od tejto chvíle dôvody svojho vyradenia poznajú. Ako prvý signatár však figuruje Miloš Klátik.

30.5.2018- Na titulnej stránke Evanjelického posla je nadpis: „24.5.2018. Deň, keď niekoľko vyvolených rozhodlo za nás“.

30.5.2018- Kandidát na funkciu generálneho dozorcú Ján Brozman posielal svoj vysvetľujúci list ohľadom svojej osoby do cirkevných zborov.

6.6.2018- Na titulnej stránke Evanjelického posla je nadpis: „V Evanjelickej cirkvi sa bude voliť. Voľba to však nie je“. V čísle a zároveň na novovzniknutom anonymnom webe volbyecav.sk je v sprievode grafiky článok „Týždeň dlhých nožov“, ktorý prirovnáva kandidačnú poradu k tomu, ako Adolf Hitler v r. 1934 popravil 85 svojich názorových oponentov. V čísle je zároveň Výzva predstaviteľov a členov ECAV k voľbám, dokumentujúca, ako úzko sú vedenie cirkvi a Transcius prepojení a postupy sú koordinované (emailová schránka volby@ecav.sk, platená z prostriedkov GBU, priamo zapojená do protivolebného boja). Zároveň je v podobe grafiky zverejnený návod, ako sa volieb zúčastniť a zároveň znehodnotiť volebný lístok tak, aby nebol zvolený Ján Brozman.

7.6.2018- Predsedníctvo ECAV posielalo do cirkevných zborov list, v ktorom je Ján Brozman označený za človeka, 1. Ktorý bol pokrstený v rímskokatolíckej cirkvi, 2. Zatajil informácie o svojom trestnom stíhaní a väzení, 3. Aktívne zakrýval problémy v Reformate.

8.6.2018- Vzniká Pastiersky list dištriktuálneho biskupa Slavomíra Sabola, v ktorom biskup kritizuje Evanjelický posol za publikovanie návodu na znehodnocovanie volebného lístka, zastáva sa autority kandidačných porád a platnosti ich rozhodnutí, vykonaných tajným hlasovaním.

13.6.2018- V čísle Evanjelického posla je uverejnený celostranový odkaz na anonymný web www.volbyecav.sk. Zároveň je zverejnený list Predsedníctva ECAV zo 7.6.2018.

13.6.2018- Generálny biskup Miloš Klátik a dištriktuálny biskup Milan Krivda posielajú do cirkevných zborov list, v Evanjelickom posle zverejnený dňa 20.6.2018, v ktorom označujú Pastiersky list dištriktuálneho biskupa Slavomíra Sabola za „bezprecedentné zasahovanie do volieb“. V tomto ich liste sa používa slovné spojenie „rozpor slov a činov“, ktoré sa stane jedným zo základných naratívov Asociácie slobodných zborov.

14.6.2018- Osobitný senát GS vydal výklad, resp. stanovisko k otázke Predsedníctva ECAV k výkladu inštitútu dôvodnej námietky. Je to len taká námietka, ktorú odôvodňuje zákon a jej dôvodnosť môže preskúmať cirkevný súd. Kým v roku 2016 v prípade Bohuslava Beňucha Generálny súd ECAV povedal, že o dôvodnosti vznesenej námietky nemožno pochybovať, pretože o nej rozhodla kvalifikovaná väčšina, teraz Osobitný senát toho istého súdu tvrdí, že dôvodnou námietkou môže byť len nesplnenie podmienky danej zákonom. V oboch súdnych grémiách sedeli väčšinou tí istí ľudia.

14.6.2018- Osobitný senát GS vydal výklad, resp. stanovisko k otázke Predsedníctva ECAV, kto môže zastaviť, resp. zrušiť voľby a kedy môžu byť zrušené. Inštitút nepozná zákon o zastavení volieb.

jún 2018- Voľby generálneho biskupa a generálneho dozorca.

13.7.2018- Generálne presbyterstvo spočítava hlasy 1. kola volieb. Ján Brozman bol zvolený za generálneho dozorca. Ivan El'ko a Marián Kaňuch postupujú do 2. kola volieb generálneho biskupa. Je stanovený termín 2. kola volieb.

18.7.2018- Vzniká petičná Výzva k transparentným voľbám, ktorej iniciátormi sú bývalí generálni dozorcovia: Ján Holčík a Pavel Delinga.

23.7.2018- Dištriktuálnemu súdu ZD ECAV je doručená žaloba Imricha Lukáča proti výsledku 1. kola voľby generálneho dozorca.

25.7.2018- Evanjelický posol zverejňuje petičnú Výzvu k transparentným voľbám. Noviny tiež obsahujú priložený petičný hárok.

26.7.2018- Zápisnica z 13.7.2018 je doručená členom generálneho presbyterstva.

30.7.2018- Dištriktuálnemu súdu ZD ECAV je doručená žaloba Milana Krivdu proti výsledku 1. kola voľby generálneho biskupa.

3.8.2018- Predsedníctvo ECAV podáva žalobu proti výsledku volieb generálneho biskupa a generálneho dozorca (porovnaj s dátumom 22.8.2018).

5.8.2018- Zverejnenie výsledkov 1. kola volieb v cirkevných zboroch.

7.8.2018- Predsedníctvo ECAV podáva odvolanie proti uzneseniam generálneho presbyterstva z 13.7.2018.

15.8.2018- Evanjelický posol publikuje odmietavé stanovisko emeritných biskupov ECAV k petičnej iniciatíve bývalých generálnych dozorcov za nové voľby. To isté číslo uverejňuje anonymný článok o spolupráci dvoch biskupov s ŠtB a o morálnom zlyhaní tretieho z nich. Po prvý krát sa v čísle objavuje v súvislosti s voľbami téma Augsburského vyznania a jeho ohrozenia.

august 2018- Dištriktuálnemu súdu ZD ECAV sú doručené žaloby 20 cirkevných zborov proti výsledkom 1. kola volieb.

20.8.2018- Posledný deň apelačnej doby, kedy možno podať žalobu proti výsledkom volieb.

22.8.2018- Predsedníctvo ECAV píše list predsedovi Dištriktuálneho súdu ZD ECAV a žiada ho o písomné osvedčenie, „či a kým v apelačnej dobe... bola podaná žaloba proti výsledku volieb členov predsedníctva ECAV“ (súdu doručený 24.8.2018).

22.8.2018- V Evanjelickom posli je uverejnený článok „Vierouka a voľby“, ktorý už úplne programovo v súvislosti s voľbami rozvíja tému Augsburského vyznania, vytvára pocit ohrozenia a kladie akýsi ideologický základ pre budúcu Asociáciu. Zaujímavé je, že tak, ako sa pri mnohých iných príležitostiach v predchádzajúcich rokoch snažilo vedenie cirkvi jasne definovať miesto neordinovaných v cirkvi, a to mimo služby kázania, vyučovania a teologického vyjadrovania sa (jedna z primárnych tém Jána Meňkyho), tak teraz neordinovaný Jaroslav Mervart v článku poučuje ľudí s teologickým vzdelaním, ako nepochopili súvislosť medzi ospravedlnením a posvätením v reformačnom učení. V rodiacej sa Asociácii sa už neordinovaný môže vyjadrovať takto teologicky zasvätené, je to v poriadku.

24.8.2018- Odhadom posledný deň doručenia žaloby proti výsledkom volieb predsedovi dištriktuálneho súdu ZD ECAV.

30.8.2018- Predsedníctvo ECAV píše list predsedníctvam zborov a žiada ich, aby 2. kolo volieb generálneho biskupa nevykonali – argumentuje nečinnosťou dištriktuálneho súdu ZD ECAV, pričom od posledného odhadovaného termínu doručenia žaloby uplynuli len dva (!) pracovné dni.

31.8.2018- Predseda Dištriktuálneho súdu ZD ECAV píše mail Predsedníctvu ECAV a žiada ho, aby do troch dní zaslalo predsedníctvam zborov nový list, v ktorom vysvetlí nepravdivú informáciu o žalobe spojenej so žiadosťou na predbežné opatrenie a predsedovi Dištriktuálneho súdu ZD ECAV sa slušne ospravedlní.

31.8.2018- Predsedníctvo ECAV posielala do zborov nový list, v ktorom sa síce ospravedlňuje predsedovi Dištriktuálneho súdu ZD ECAV, ale svoje kroky naďalej obhajuje nečinnosťou Dištriktuálneho súdu ZD ECAV.

12.9.2018- Evanjelický posol sa snaží spochybníť legitimitu 2. kola volieb generálneho biskupa.

september 2018- 2. kolo volieb generálneho biskupa.

17.10.2018- V Evanjelickom posli sa po prvý krát objavuje vyjadrenie „nezákonné voľby“, resp. „nelegitímne vedenie“, s ktorým sa bude neskôr pracovať bežne. Uverejnené je tiež vyhlásenie účastníkov stretnutia z prostredia petície za nové voľby, v Liptovskom Mikuláši.

28.10.2018- Deň zverejnenia výsledkov 2. kola volieb.

1. nov. 2018- bývalý generálny biskup Miloš Klátik odovzdáva úrad generálneho biskupa zastupujúcemu biskupovi Slavomírovi Sabolovi.

november 2018- Dištriktuálnemu súdu ZD ECAV sú doručené žaloby troch cirkevných zborov proti výsledkom 2. kola volieb generálneho biskupa.

12.11.2018- Posledný deň apelačnej doby, kedy možno podať žalobu proti výsledkom volieb generálneho biskupa.

November 2018- Dištriktuálnemu súdu ZD ECAV sú doručené žaloby dvoch cirkevných zborov proti výsledkom 2. kola volieb generálneho biskupa. Všetky žaloby proti výsledkom volieb generálneho biskupa a generálneho dozorcú boli v súlade s CPP odmietnuté predsedom senátu. Niektoré žaloby boli podané pred začiatkom alebo po uplynutí apelačnej lehoty, niektoré boli podané neoprávnenými osobami, a taktiež nebola splnená podmienka, podľa ktorej žalobu proti výsledkom volieb predstaviteľov vyšších COJ môže podať 10% cirkevných zborov príslušnej COJ.

8.12.2018- Voľba generálneho dozorcú Jána Brozmana nadobúda právoplatnosť.

8.12.2018- V Liptovskom Mikuláši sa opäť stretajú signatári podpisovej akcie za nové voľby. Asociácia slobodných zborov ECAV nadobúda už jasnú podobu.

13.12.2018- Voľba generálneho biskupa Ivana Elku nadobúda právoplatnosť.

19.12.2018- Evanjelický posol uverejňuje Vyhlásenie iniciátorov a zástupcov signatárov podpisovej akcie za nové voľby z 8.12.2018 v Liptovskom Mikuláši. Asociácia slobodných zborov avizuje konferenciu „Hluchoslepota v cirkvi“.

IV. Záver

Cítim sa ako človek a kresťan spokojný po takomto spomínaní, po napísaní tohto všetkého? Čo by ešte k tomu mohli pridať tí, ktorí zažili v predchádzajúcom čase priamo nejakú ujmu, boli roky médiami urážaní a diskreditovaní, či niesli nespravodlivé rozhodnutia, ktoré sa týkali ich osôb? Alebo tí, ktorí sledovali, ako sa v ich prostredí napriek nekompromisnej rétorike vedúcich predstaviteľov cirkvi nijako neriešia, ba aktívne zakrývajú prípady nemravného správania, alebo poškodzovania záujmov cirkevných zborov, teda znova, že existujú „naši ľudia“, ktorým sa prepečie úplne všetko, a ostatní, na ktorých akože verejnosti dokazujeme, že „nezametáme špinu pod koberec“?

Opakujem otázku z úvodnej časti tejto správy: Ktoré je to to zlé „obzretie sa späť“? Kde je tá rozlišovacia hranica? Ktoré sú tie znaky, ktoré robia z dobrého spomínania – spomínanie zlé, škodlivé, napriek tomu, že môže byť pravdivé? Ako správne spomínať? Ako spomínať a premietat' minulosť tak, aby to obstálo pred Bohom?

Osobne cítim, že takéto evanjeliom odsúdené spomínanie má tri charakteristické znaky.

Ten prvý, že vyvoláva v človeku hnev, hnev, v ktorom človek ostáva. Možno si niekedy nahovárame, že je to hnev spravodlivý, hnev zo sklamaní, z premárnenia nevyužitých príležitostí, z neúprimného jednania, hnev ktorý svedčí o tom, aké čisté sú naše vlastné ideály. To všetko môže byť ťažké púšťenie. Nech sa nám hnev zdá akokoľvek svätý, apoštol Jakub nás poučuje, že „hnev muža nepôsobí spravodlivosť pred Bohom“ (Jakub 1, 20). Dilemu medzi „spomínať“ a „nehnevať sa“ musíme teda vyriešiť v prospech „nehnevať sa“, ak nám záleží na Božej vláde v našom živote, na „kráľovstve Božom“.

Druhým znakom zlého spomínania je to, že ono prestáva počítať s prozreteľnosťou a vedením mocného, láskavého a spravodlivého Boha. Uvrháva človeka do sveta, v ktorom už miesta pre Boha vlastne niet, iba pre naše vzbúrené vnútro. Boli to iba naše šance, naše príležitosti, naše výkony a zlyhania a naša frustrácia. Povedomie o Božom vedení napriek a navzdory všetkému, pomaly a potom úplne mizne. Takto spomína frustovaný žalmista v Ž 77, 8 – 9 a z posledných síl sa snaží ešte udržať v sebe vedomie, že nad zložitými peripetiami cesty Božieho ľudu Izrael drží ešte ruku Hospodin.

Tretím znakom zlého spomínania je to, že je to také spomínanie, ktoré nás nadobro uväzní v minulosti. Neprestaneme o nej premietiť, všetko dôležité sa odohralo v nej, v nej sa všetko začína aj končí a pred nami sa neotvára vlastne nič iné a nové, iba to ťažké čo bolo. Je to spomínanie, ktoré je vlastne predobrazom zatratenia, stavu bez akejkoľvek nádeje na zmenu. Ilustráciou takéhoto postoja je Lótova žena, „skamenená v minulosti“

A presne tu sa znova klenie most k slovám Pána Ježiša. On nehovorí iba, že „kto sa obzerá späť, nehodí sa pre kráľovstvo Božie“. Nehovorí iba o samotnom zlom spomínaní. Zlé spomínanie pre Neho nie je izolovaná teoretická téma z oblasti náboženskej psychológie, niečo ako „dnes urobím výklad o zlom spomínaní“. Pán Ježiš hovorí úplne v inej súvislosti a v inom duchu. Hovorí o tých, „ktorí položia ruku na pluh a obzerajú sa späť“. Hovorí predovšetkým ku svojim nasledovníkom a o nasledovaní, o „položení ruky na pluh“. Zlé spomínanie je diskvalifikáciou pre tých, ktorí sa „rozhodli položiť ruku na pluh“, ktorí sa vo svojej slobode rozhodli začať žiť niečo nové, čo otvára Boh v Pánovi Ježišovi Kristovi ako milosť, ako dar. Prijatť túto milosť, tento dar, rozhodnúť sa pre nasledovanie, rozhodnúť sa pre to nové a zároveň byť obrátený dozadu v hneve, zmietajúci sa iba v tom vlastnom a uväznený minulosťou, to sa priamo vylučuje. Taký človek „sa nehodí pre Božie kráľovstvo“.

Väčšina tejto správy bola spomínaním. Áno, spomínaním zložitým, z ktorého nie je veľa radosti. Mnohí z minulosti vychádzajú ako zranení a odpísaní. A akoby nebolo tomu stále konca. Je pre nás všetkých náročnou duchovnou úlohou obzrieť sa dozadu, spomínať, evidovať fakty, mať vedomie minulosti, ale zároveň sa tým všetkým nediskvalifikovať pred Bohom.

Výzva, ktorú nám adresovala naša spoločná minulosť, je nesmierne ťažká. Nadovšetko však chceme úprimne vyznať, že za prvé a najdôležitejšie považujeme to, čím sa Pánove slová o minulosti a spomínaní začínajú – na výzvu k „položeniu ruky na pluh“!

Na jar minulého roku sme prijali takéto povolanie k postaveniu sa na čelo vzácneho spoločenstva Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, ktoré úprimne milujeme a pre ktoré žijeme a ktorému slúžime. Z Božej milosti a riadením Božej prozreteľnosti sa vám dnes môžeme prihovoriť a rozprávať úplne otvorene a s dôverou, ako nové generálne predsedníctvo cirkvi. Aj keď túto výročnú správu formálne píše jeden z nás, obaja sa v jednote s jej obsahom stotožňujeme.

K položeniu ruky na pluh a k novej orbe v mene Pána Ježiša Krista sme my dvaja, ale spoločne s nami tisíce z vás, pozvaní hneď na niekoľkých poliach naraz. Sú pred nami nedozierne diaľky lánov, čakajúcich na našu službu!

- Na prvom poli našich vzťahov sa zasaďme za normálnosť a férovosť, bez nadradenosti či straníctva v jednaní a vyjadrovaní. Povzbudzujme a volajme k novému životu všetkých rozladených, zranených, izolovaných. Chráňme našu jednotu!

- Na druhom poli našej misie podporujeme všetkých, ktorí sú nadšení pre misiu, vychádzajúcu zo zdravých biblických prameňov evanjelickej viery, privádzajúcu ľudí do spoločenstva cirkvi a vedúcu ich k službe.
- Na treťom poli reštrukturalizácie sa rozhodneme pre efektívnejší model územno-právneho usporiadania, decentralizovanejší a nanovo premyslený aj čo sa týka perspektív pastorálneho pôsobenia vo väčších a menších zboroch.
- Na štvrtom poli nášho financovania sa vráťme k zdôrazňovaniu biblicky legitímnej téme darovstva, služby a podpory cirkvi. Prinesme viac vlastných prostriedkov do cirkvi. Buďme maximálne zodpovední v manažmente svojich financií a majetku.
- Na piatom poli služby ukážme cez svoje nové počínanie schopným a povolánym mladým ľuďom, že štúdium teológie a duchovná služba je dobré životné rozhodnutie, že pracovať v našej cirkvi je dobrý životný diel. Pripravujme aj neordinovaných na výpomocnú službu Slovom, vedme ich a budujme tak, aby sme neboli konkurenti, ale dôverujúcimi si partneri v jednej službe.
- Na šiestom poli svojej autenticity povzbudzujeme evanjelika k jednoduchému a úprimnému Písmactvu, k praktickému životu s Kristom, k modlitebnému a sviatostnému životu v cirkvi, k životu, ktorý je na svedectvo iným. Neopúšťajme naše zhromaždenia! A tak vzácna vec, akou je naše reformačné teologické dedičstvo zachované v Symbolických knihách, sa v žiadnom prípade nesmie stať iba formálnou frázou, požívanou na prekárание jedných druhými, luteránov luteránmi!

Sme pripravení z tohto všetkého raz zložiť počet, neuhnúť pred zodpovednosťou do žiadneho z druhov alibizmu.

Kým tak urobíme, čaká nás množstvo práce. Sme odhodlaní ju úprimne a svedomite vykonávať. Nesmierne nás posilňuje vedomie, že v tomto diele nie sme sami. V tejto chvíli sa cítíme byť spojení so všetkými bratmi a sestrami, ktorí milujú našu drahú Evanjelickej cirkev augsburského vyznania, a ktorí tam, kde sú, snažia sa čestne kresťansky žiť ako jej členovia a tým, čo dokážu, sa snažia aj v cirkvi slúžiť. Myslíme rovnako na ordinovaných i neordinovaných, dobrovoľných pracovníkov i zamestnancov cirkvi, mladých i starých, skúsených vo viere i práve prichádzajúcich, evanjelikov z veľkých mestských zborov, i roztrúsených po odľahlých miestach na vidieku.

Chceli by sme pozdraviť a povzbudiť všetkých, ktorí sú aktívnymi členmi našich zborových spoločenstiev, no zvlášť povzbudiť a prihovoriť sa aj tým, ktorí vo viere ochladli, alebo o život v cirkvi úplne prestali mať záujem. Nerezignujme, nestraťme sa Bohu, okúsme, aký dobrý a zmysluplný je život s Ním! Možno malý, nesmelý kontakt so spoločenstvom cirkvi postupne prerastie do skúsenosti a do poznania, že cirkev je dobré miesto pre môj život. A to, čo dáva Boh v Ježišovi Kristovi, nedokáže dať nikto a nič na svete!

Chceme pozdraviť všetkých predstaviteľov cirkevných zborov, funkcionárov, dobrovoľných spolupracovníkov. Všetkých, ktorí sa podieľajú na vedení, vyučovaní a misii v našich zborových spoločenstvách. Tých, ktorí slúžia prácou rúk, odbornými schopnosťami, ochotne prinášajú milodary, nesú starosti cirkevných zborov, modlia sa za cirkev a sú pevnou súčasťou zhromaždení služieb Božích. Vaše nadšenie a vernosť sú veľmi vzácne. Sú darom Svätého Ducha. Oni vlastne tvoria cirkev. Vytrvajte v dobrom, Pán Ježiš nech vás posilňuje!

Chceme pozdraviť predstaviteľov, funkcionárov a zamestnancov našich seniorátov, dištriktov, generálnej cirkvi a všetkých príslušných úradov. Kým naše miestne spoločenstvá

vytvárajú vlastný život cirkvi, vy tvoríte „tvár cirkvi“, ktorá je čitateľná širšej, i sekulárnej verejnosti. Z vašej práce, postojov a vyjadrení si mnohí odvodzujú, kto ako cirkev sme. Niešť takúto zodpovednosť nie je jednoduché, niekedy je to doslova nevďačné. Budte trpezliví a verní v diele, ktoré vám bolo s dôverou zverené.

Myslíme na jednotlivcov ale i na rodiny a ich členov, ktoré v mene pravidelnej služby pre cirkev prijali ako fakt, že obetujú časť súkromia, finančných prostriedkov, voľného času, energie, ktoré by si inak mohli nechať iba pre seba. Požehnanie Pána Ježiša Krista nech je vám odmenou!

Túžime stáť bok po boku – veríme – na začiatku niečoho nového, po čom spontánne túžime a na čo sa tešíme! Nikto z nás nemá radosť z bojov a treníc. Nikoho netešia konflikty a napätie, hlavne ak im už ani nikto nerozumie. Okolo nás je množstvo ľudí, ktorí žijú v zložitých starostiach, pocitoch viny, prázdnote, v otázkach o zmysle života, v úprimnom hľadaní naplnenia a potrebujú počuť evanjelium o Božej láske v Ježišovi Kristovi. Precíťme za nich zodpovednosť!

„Nejdeme za vecami, ktoré sú pre nás predivné“, netúžime po zázrakoch, nechceme postaviť pamätníky svojim menám. Sme v Ježišovi Kristovi slobodné, milované a draho vykúpené Božie deti a On je pre nás najväčším šťastím a vyznamenaním. Nepotrebujeme si nič pred nikým dokazovať. Túžime iba po normálnom živote pre našu drahú cirkev. Po normálnych vzťahoch a službe, ktorá môže byť i ťažká, ale konaná v radosť a s perspektívou. Chceme jedni druhým dožičiť úspech, prosiť o požehnanie, a tak isto naučiť sa niesť spoločné kríže a byť solidárni. Veď sme údmi jedného jediného Tela!

Kladieme ruky na pluh. Prosíme vás o jednotu, spoluprácu a podporu v našom diele. Toto isté sľubujeme aj my vám vo vašej orbe – vo vašom dobrom snažení.

Nadovšetko však: Milosť nášho Pána Ježiša Krista, láska Božia a účasť Ducha Svätého nech je so všetkými nami!

Ivan Elko, generálny biskup ECAV na Slovensku,

Ján Brozman, generálny dozorca ECAV na Slovensku.

Bratislava, 12.6.2019